

UTLYSNING

Utvikle og dokumentere tiltak for å unngå problem med pigghå ved oppdrettsanlegg

Søkere kan være universitets- og høgskolesektoren, forskningsinstitutter, forskningsmiljøer og bedrifter i laksenæringen. Tilsagnsmottaker må være en FoU-institusjon, som også skal ha prosjektledelsen.

FHF's *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser* skal følges ved utarbeidelse av søknad (se vedlegg 2).

Søknader skal sendes til: Post@fhf.no

Søknader merkes med saksnummer 21/00049

Tidsplan

- 04.05.2021: Åpen utlysning offentliggjøres
- 15.06.2021: Frist for innlevering av søknad (innen kl 13:00)
- Juli 2021: Tilbakemelding til søkere om resultat av evaluering
- Juli 2021: Tidligst oppstart av prosjekt

Behov for ytterligere presiseringer i fasen med utarbeidelse av søknad kan tas opp med FHF på e-post til post@fhf.no. Hvis det blir behov for endringer i utlysningsteksten, vil dette bli informert om på www.fhf.no (samme sted som denne utlysningen), men ingen endringer vil bli gjort etter 1.juni 2021. Søkere er selv ansvarlige for å følge med om det legges ut slike endringer.

Problemstilling

Pigghå (*Squalus acanthias*) er Norges vanligste haiart, utbredt langs hele norskekysten og er hovedsakelig en bunnfisk. Den lever på dyp ned til 1400 meter, og opptrer ofte i stimer på flere tusen individer. Norsk fiske etter pigghå har tidligere ligget på 1000-5000 tonn per år; i 2009 var fangsten på 544 tonn. I dag er arten plassert på rødlisten til Artsdatabanken og er klassifisert som sterkt truet. Alt fiske etter den er derfor forbudt i norske farvann, også fritidsfiske. Planer og tiltak for å håndtere pigghå under rømmingshendelser og pigghå som kommer inn noten, må ta høyde for dette forbudet. ICES vurderer bestanden til å være på et historisk lavt nivå, men ser tegn til økning i biomasse og rekruttering. Føre-var tilnærming blir likevel brukt i rådgivningen i mangel av bestandsindeks og gode fiskeridata.

Oppdretterne melder om at det ved oppdrettsanlegg på Vestlandet er store mengder pigghå som biter hull i nøtene og kommer seg inn i merdene. En del år tilbake var dette også et stort problem i Midt-Norge. Det oppstår på den måten mulige rømmingshull for laks og ørret. I utgangspunktet er det død fisk i bunnen av merden håen er interessert i, men i tillegg spiser og skader den levende laks. Det kan derfor bli en fiskevelferdsutfordring i tillegg. Oppdretterne har satt i gang tiltak for å hindre håen i å komme inn til nota, de tar opp død fisk nærmest kontinuerlig og må stadig inspisere nota ved hjelp av dykker for å sjekke om det er hull. Hittil har det ikke lyktes å finne metoder, teknikker eller innretninger som holder håen vekke fra anleggene.

Målsettinger

Overordnet mål:

Utvikle og dokumentere tiltak for å unngå problem med pigghå ved oppdrettsanlegg

Delmål:

1. Fremskaffe en nasjonal og internasjonal kunnskapsbase om relevant adferd hos pigghå i forhold til havbruksinstallasjoner
2. Fremskaffe oversikt over tiltak mot pigghåangrep, og hvilke erfaringer som er gjort
3. Basert på 1. og 2. over: Gjennomføre test og dokumentasjon av tiltak som vurderes som mest sannsynlig effektive uten å ta livet av pigghåen

Avgrensninger og særskilte føringer

- Søknader må dekke alle tre delmålsettinger.
- Tiltak som foreslås testet må ta høyde for at det er fiskeforbud og at pigghå er rødlistet.
- Det tas sikte på å finansiere ett prosjekt, og lyses ut uten at det er fastsatt en økonomisk ramme slik at nytteverdi for næringen sett i forhold til beløp som søkes fra FHF derfor vil tillegges vesentlig vekt.
- Prosjekt skal gjennomføres i løpet av 2 år.
- Foreløpige resultater fra delmål 1 og 2 skal presenteres på et åpent seminar senest i løpet av våren 2022.
- Sluttrapport skal presenteres på et åpent sluttseminar våren 2023 og ferdigstilles før sommeren 2023.

Generelle forutsetninger

Det forutsettes for alle søknader at:

- Det gis en grundig beskrivelse av bakgrunn for prosjektet, inkludert eksisterende kunnskapsgrunnlag og hvordan prosjektet samspiller med eller er koordinert opp mot tilgrensende prosjekter der en eller flere av prosjektpartnerne deltar. Så langt mulig skal også avgrensning og koordinering opp mot andre prosjekter beskrives.
- Nytteverdi for næringen tillegges vesentlig vekt, og må være realistisk beskrevet i søknaden. I prosjektplanen skal det vises hvordan næringen så raskt som mulig kan dra nytte av resultater som oppnås underveis, det vil si at delresultater skal rapporteres så raskt som mulig, og det skal utarbeides en plan for hvordan resultatene skal formidles og kan iverksettes i næringen.
- Beskrivelse av gjennomføringsplanen er tilstrekkelig detaljert, med tydelig inndeling i fornuftige arbeidspakker og beskrivelse av hypoteser, metodikk og statistikk.
- Dersom relevant skal det vises til vurdering og håndtering av risiko knyttet til gjennomføring av prosjektet.
- Det skal angis hvordan prosjektet planlegges organisert (prosjektgruppe og roller), inkludert ressursinnsats i form av antall timer og timesatser, eller stillingsprosent dersom dette benyttes.

Se ellers FHF's *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser* (vedlegg 2).

Det skal **ikke** leveres inn Prosjektskjema for FHF som det henvises til i Retningslinjene for prosjektbeskrivelser, da dette utarbeides i ettertid for prosjekt som eventuelt blir innvilget.

Organisering

Oppdragsgiver er FHF som vil følge opp de enkelte prosjektene med en prosjektansvarlig fagsjef (FHF-ansvarlig).

Utførende prosjektgruppe: Den som tildeles prosjektet/oppdraget organiserer team for gjennomføring av arbeidet. Arbeidet i prosjektgruppen ledes av prosjektleder (CV for prosjektleder legges ved søknaden). Prosjektleder og planlagt team opplyses om i prosjektbeskrivelsen. Eventuelt innleide ressurser og annet formalisert samarbeid skal beskrives detaljert og dokumenteres med avtaler.

Referansegruppe: FHF vil oppnevne en referansegruppe bestående av personer som representerer næringen og har relevant kompetanse i forhold til det enkelte prosjektets målsettinger. *Mandat for referansegrupper i prosjekter finansiert av FHF* finnes som vedlegg 3. FHF-ansvarlig er ikke medlem, men skal delta i referansegruppens møter. Prosjektleder skal lede referansegruppe-møtene, og andre fra prosjektgruppen kan delta når det er hensiktsmessig. Det bør avholdes minst ett årlig fysisk møte i referansegruppen i tillegg til digitale møter ved behov, spesielt i forbindelse med viktige milepæler eller veivalg i prosjektet. Det skal hvis mulig avholdes fysisk møte før prosjektslutt for gjennomgang av sluttleveranser og sluttrapport, før disse er å betrakte som endelige. Husk å budsjettere med kostnader til referansegruppemøter i prosjektbeskrivelsen.

Samarbeid med andre aktører: Dersom det er beskrevet samarbeid med bedrifter eller andre som bidrar faglig eller finansielt, må det legges ved signert intensjonsavtaler for det.

Leveranser

Mulige leveranser fra prosjektet er listet opp i pkt. 6 i *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser til FHF* (vedlegg 2).

Vitenskapelige artikler, fagrapporter, presentasjoner, populærformidling osv. skal være åpne leveranser som skal legges ut på FHF's nettside om prosjektet, i tillegg til åpen publisering i regi av tilsagnsmottager / FoU-institusjon. Faglig sluttrapport til FHF skal innholdsmessig være i henhold til FHF's *Retningslinjer for sluttrapportering*.

Det oppfordres til å tenke kreativt om leveranseformer for å bidra til at kunnskap fra prosjektet så raskt som mulig kan tas aktivt i bruk i næringen.

Kvalitetssikring

FoU-institusjonen må sikre at arbeidet er gjenstand for tilfredsstillende kvalitetssikring, hvordan dette utføres skal beskrives i prosjektbeskrivelsen.

Kriterier for vurdering av søknader:

Prosjektsøknader gis en vurdering etter følgende kriterier (med vektning i parentes):

- Prosjektbeskrivelsens relevans til utlysningen og målet med arbeidet (1.0)
- Konkret og realistisk beskrivelse av næringsnytte (0.8)
- Forskningskvalitet, inkludert metodevalg og statistikk (0.8)
- Gjennomføringsevne inkludert prosjektorganisering, plan for håndtering av risiko og faglige forutsetninger (0.7)
- Formidlingsplan for å sikre størst mulig næringsnytte (0.5)
- Økonomisk ramme for arbeidet/prosjektet (0.7)
- Tilknytning til relevante aktiviteter/prosjekter (0.3)
- Prosjektforslagets vurderbarhet og dokumentkvalitet (0.3)

Søknaden må være så komplett at det kan foretas en evaluering basert på kriteriene ovenfor. Prosjektbeskrivelsen skal ikke overskride 10 sider ekskl. vedlegg som kan betraktes som tilleggsopplysninger.

FHF forbeholder seg retten til å:

- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke er i tråd med målsettingen for utlysningen
- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke oppfyller formelle krav i utlysningen og FHF's retningslinjer for prosjektbeskrivelser
- Be om avklaringer før og under evalueringen
- Avlyse konkurransen eller endre de(n) økonomiske rammen(e) for tilskudd dersom det foreligger saklig grunn, for eksempel ved bortfall av forventet/budsjettert inntekt eller andre forhold som ikke gjør det mulig å yte det planlagte tilskudd innenfor vedtatte investeringsrammer.
- Foreta ny utlysning
- Forespørre søkere om å samarbeide om prosjektgjennomføringen hvis det er viktig for den totale prosjektkvaliteten.
- Bruke ekstern kompetanse ved evaluering av prosjektbeskrivelser.

Behandling av søknader

- Søknadene gjennomgås av FHF for å avklare om de er i tråd med målsettingen for utlysningen og oppfyller de formelle krav som er satt.
- Søknadene rangeres av FHF basert på score på evalueringskriteriene, samt eventuelt kommentarer og råd fra ekstern kompetanse.
- En innstilling lages og besluttes av FHF ut fra en totalvurdering av kriteriene.
- Søker som besluttes tildelt støtte, kontaktes. Forutsetninger for tilsagn presenteres og valgt miljø får en frist til å akseptere/avslå å delta i videre løp.
NB! Tilsagn gis ikke på dette stadiet.
- FHF gir tilsagn til valgt søker.
- FHF's gjeldende Standardvilkår på tilsagnstidspunktet vil legges til grunn (Vedlegg 1)
- Etter at endelig beslutning om tildeling av prosjekt er tatt, vil alle søkere bli varslet om utfall.

Vedlegg

1. FHF's standardvilkår
2. Retningslinjer for prosjektbeskrivelser til FHF
3. Mandat for referansegrupper i FHF

Dokumentene finnes her: [prosjektdokumenter](#)